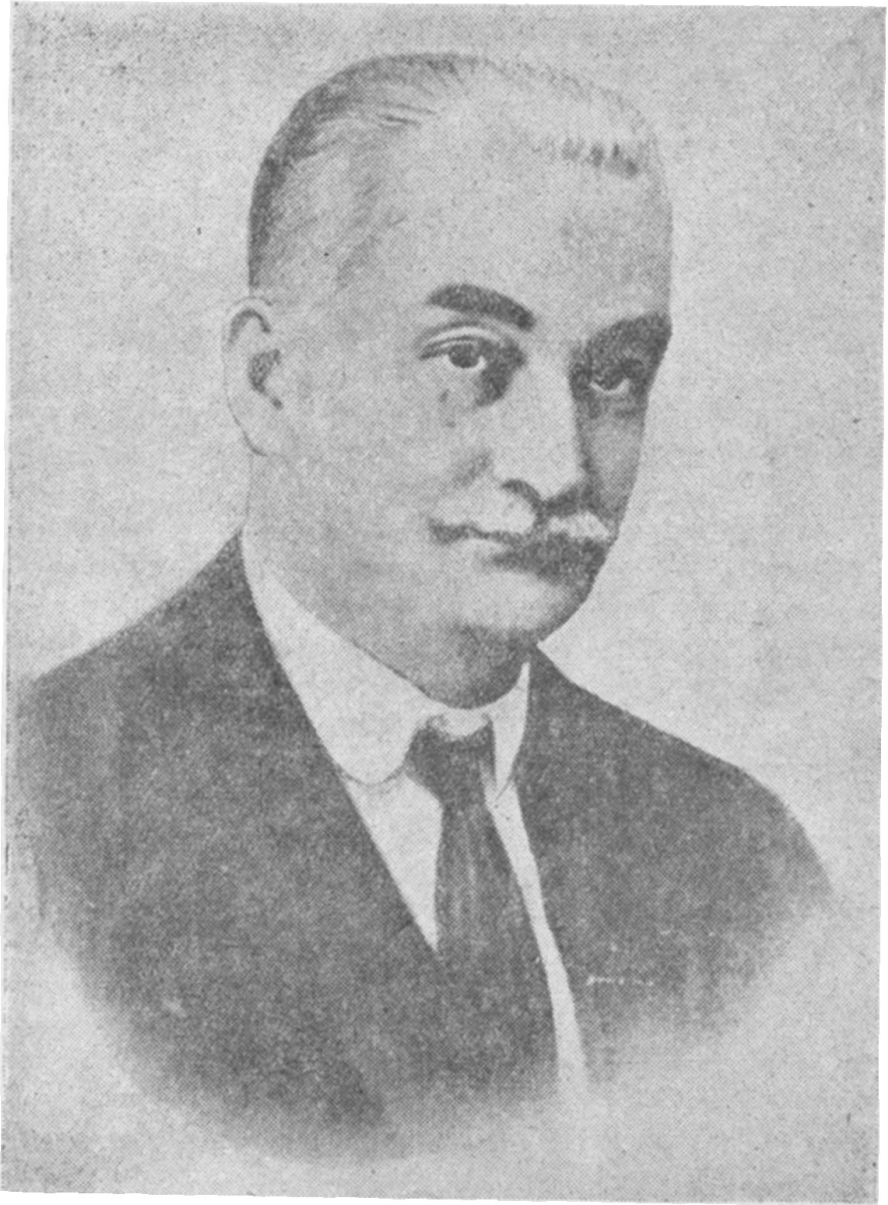

ივანე ჯავახიშვილი

პროფ. ივანე ჯავახიშვილი დაიბადა ქ. ტფილისში, 1876 წ. აპრილის 11-ს. მამა მისი, ალექსანდრე. ცნობილი პედაგოგი იყო, იმავე დროს ქართული არქეოლოგიითა და ეთნოგრაფიით გატაცებული (ალ. ჯავახიშვილის ნაშრომი ქართლის არქეოლოგიის შესახებ გამოქვეყნებულია და ცნობილი სპეციალისტთა წრეებში). მამისაგან შეითვისა პატარა ვანომაც ადრევე ინტერესი და სიყვარული ქართული სიძველეებისადმი. საშუალო განათლება ივ. ჯავახიშვილმა მიიღო ტფ. პირველ გიმნაზიაში. რომლის დამთავრების შემდეგ შევიდა ყოფ. პეტერბურგის უნივერსიტეტში სომხურ-ქართულ-ირანულ განყოფილებაზე. უნივერსიტეტი დაამთავრა 1899 წ. და იქვე დატოვებულ იქნა პროფესორობისათვის მოსამზადებლად. 1900 წ. მივლენილ იქნა გერმანიაში, სადაც მუშაობდა ცნობილ მეცნიერ ად. ჰარნაკთან. 1902 წ. აკად. ნ. მართან ერთად გაემგზავრა არაბეთს. სინას მთაზე, იქაური უძველესი ქართული ხელნაწერების უმდიდრესი კოლექციის აღსაწერად, რაც ნაყოფიერად შესრულებულ იქნა. 1902 წლის შემოდგომაზე წარდგენილ იქნა სომხურ-ქართული ფილოლოგიის კათედრის პრივატ-დოცენტად. 1903 წ. 1 იანვრიდან შეუდგა ლექციების კითხვას. 1906 წ. დაიცვა დისერტაცია („ძველი საქართველოსა და სომხეთის სახელმწიფოებრივი წყობილება“) და მიიღო ქართული ფილოლოგიის მაგისტრის ხარისხი. 1917 წ. არჩეულ იქნა იმავე უნივერსიტეტის დოცენტად, ხოლო 1918 წ. ახლად გახსნილ ტფილისის უნივერსიტეტში არჩეულ იქნა პროფესორად და სიბრძნის მეტყველების ფაკულტეტის დეკანად. აქვე დამტკიცებულ იქნა მის მიერვე დაარსებული პირველისა და დღემდე ერთად-ერთის საქართველოს ისტორიის საუნივერსიტეტო კათედრის გამგედ. 1919 წ. არჩეულ იქნა ტფ. უნივერსიტეტის რექტორად. რა თანამდებობასაც განუწყვეტლივ ასრულებდა 1926 წლამდე. ამავე დროს იყო სახელმწიფო სამეცნიერო საბჭოს წევრი. 1931 წ. დანიშნულ იქნა საქართველოს მუზეუმის სწავლულ კონსულტანტად, ხოლო 1936 წლის იანვრიდან არის საკავშირო მეცნიერებათა აკადემიის საქ. ფილიალის ენის, ისტორიისა და მატერიალური

პროფ. ივ. ჯამახიშვილი

კულტურის ინსტიტუტის პროფესორი და სწავლული კონსულტანტი. ამჟამად განაგებს აგრეთვე რუსთაველის მუზეუმსა და საქ. მუზეუმის ისტორიულ განყოფილებას.

მეცნიერული კვლევა-ძიება ივანე ჯავახიშვილმა დაიწყო ჯერ კიდევ სტუდენტობის დროს. 1897 წ. მან გამოაქვეყნა „ბალავრის სიბრძნის“ რუსული თარგმანი, ხოლო 1898 წ. საკონკურსოდ წარადგინა თავისი პირველი კვლევითი ნაშრომი: „ანდრია მოციქულისა და წმ. ნინოს მოღვაწეობა საქართველოში“, რომლისთვისაც ავტორი პეტ. უნივერსიტეტის პროფესორთა საბჭომ ოქროს მედლით დააჯილდოვა. მას შემდეგ, ორმოცი წლის მანძილზე, ივანე ჯავახიშვილს ერთი წუთითაც არ გაუგდია კალამი ხელიდან და დღეს იგი წარმოგვიდგება, როგორც საბჭოთა კავშირის ერთი უდიდესი მეცნიერთაგანი. ამავე დროს ამ მოღვაწეობას დასაწყისიდან დღემდე წითელი ზოლივით გასდევს ის ნიშანდობლივი თვისება, რომ ივანე ჯავახიშვილი სარბიელზე გამოდის არა როგორც კარჩაკეტილი კაბინეტის სწავლული, რომლისთვისაც სამეცნიერო საგანი მხოლოდ საკვლევ ობიექტს წარმოადგენს და სხვა არაფერს, არამედ როგორც საზოგადოებრივი მებრძოლი, რომლისთვისაც მეცნიერული მუშაობა საზოგადოებრივი აქტიურობის ერთი ფორმათაგანია მარტოოდენ. თავის ერთ საუკეთესო წიგნს, ჯერ კიდევ რევოლუციამდე გამოაქვეყნებულს, ივანე ჯავახიშვილმა ეპიგრაფად წარუშმდგენა ძველი ქართველი მწერლის სიტყვები: „დიდ არს ძალი სიყვარულისაი“. ის სიყვარული, რომლის საოცარ ძალას გვიჩვენებს პროფ. ივანე ჯავახიშვილის მთელი მოღვაწეობა, ქართველმა მხცოვანმა მეცნიერმა თავისი შეგნებული ცხოვრების პირველი დღიდანვე მშობელ ხალხს მისცა მთლიანად, უპირობოდ და უანგაროდ. ქართველი მოწინავე პროგრესიული ინტელიგენციის საუკეთესო ტრადიციების მცველი, ივანე ჯავახიშვილი აღიზარდა იმ დიდი მოძრაობის ნიადაგზე, რომელიც ქართველი ხალხის სოციალურსა და ეროვნულ განთავისუფლებას ისახავდა მიზნად. ივანე ჯავახიშვილი ამ მოძრაობას ერთგულად მოჰყვა ბოლომდე. და დღეს ყოველმა მშრომელმა იცის, რომ ივანე ჯავახიშვილი იმ საუკეთესო ქართველი ინტელიგენციის პირველ რიგებში დგას, რომელმაც ლენინ-სტალინის პარტიის ზელმძღვანელობით, მუშათა კლასსა და გლეხობასთან ერთად, შექქმნა საბჭოთა საქართველოს სოციალისტური კულტურა. ინტერნაციონალური თავისი შინაარსით და ნაციონალური თავისი ფორმით.

პირველივე მეცნიერული ნაშრომი ყოველმხრივ დამახასიათებელი იყო ავტორისათვის. აქ ფილოლოგიური ფაკულტეტის III კურსის სტუდენტი, ფილოლოგიური სკოლის მოწაფე, აყენებს საქართველოს ისტორიის მეცნიერების უმნიშვნელოვანეს ამოცანას, წყაროების კრიტიკის ამოცანას. უანგარო ენთუზიასტების მთელმა წყებად, როგორც ქართველთაგან, ისე არა ქართველთაგან, მე-19 ს-ში, შეიგნო რა წყაროთა წრის მაქსიმალური გაფართოე-

ბის მნიშვნელობა, უდიდესი ამაგი დასდო საქართველოს ისტორიას მისი პირველ წყაროების სხვადასხვა კატეგორიების მრავალფეროვან ძეგლთა შეგროვებითა და დაცვით. მაგრამ ამ წყაროებისადმი შემეცნებითი დამოკიდებულება არ იდგა იმდროინდელი მოწინავე მეცნიერების დონეზე. საქართველოს ისტორიის მოყვარულთა წრეში გულუბრყვილო-მოწინებით, ნაციონალისტური განწყობილება იყო გაბატონებული მშობლიური წარსულის ყველა ძეგლისადმი. განურჩევლად. დიდმპყრობელური და შოვინისტური წრეები-კი, პირიქით, ნერგავდნენ უარყოფითს, ნიჰილისტურ დამოკიდებულებას ამ წყაროებისადმი, ცდილობდნენ რა მათი მნიშვნელობის გაბახებასა და გაქარწყლებას. საქართველოს ისტორიის მეცნიერული შესწავლა წყაროების პირუთვნელი, მაგრამ სასტიკი კრიტიკით უნდა დაწყებულიყო. ეს საქმე წარსული საუკუნის დამლევს ჯერ კიდევ ჩანასახ მდგომარეობაში იმყოფებოდა. და აი, პირველსავე გამოკვლევაში ივანე ჯავახიშვილი მწვავედ აყენებს ამ საკითხებს. აუცილებელი მეცნიერული სიმკაცრით, შეუზღიებელი მეცნიერული და მოქალაქოებრივი პირდაპირობით იგი აცხადებს რომ, მაგ., „ნინოს ცხოვრება“ არ ვარგა, როგორც მე-4 ს. წყარო, რომ მისი ცნობების უმრავლესობა გვიანდელ ხანაშია შეთხზული, რომ ძეგლის ისტორიულ-შემეცნებითი მნიშვნელობა სულ სხვა. მისი შემდგენელ-რედაქტორების, დროისთვის უნდა ვივარაუდოთ. ეს იყო მეტად მნიშვნელოვანი და გაბედულიც, უნდა ითქვას, ნაბიჯი — ასეთი აზრი სრულიად ეწინააღმდეგებოდა იმ დროს გაბატონებულ დებულებას. ეს წყაროთმცოდნეობითი და ისტორიულ მეთოდოლოგიური ინტერესი დღემდე შერჩა მსცოვან მეცნიერს. ამ ინტერესებმა წარმოშვეს პროფ. ჯავახიშვილის დიდი ნაშრომი, რომელსაც მცირე ანალოგები მოეპოვება სათანადო ლიტერატურაში: „ისტორიის მიზანი, წყაროები და მეთოდები წინათ და ახლად“. ამ შრომიდან ჯერ-ჯერობით 4 წიგნია გამოქვეყნებული. ყველა ქართულად: 1) ძველი ქართული საისტორიო მწერლობა (ტფ. 1916. მე-2 გამ. — ტფ. 1921), 2) ქართული საფას-საზომთამცოდნეობა ანუ ნუმისმატიკა — მეტროლოგია (ტფ. 1925) „3) ქართული დამწერლობათა-მცოდნეობა ანუ პალეოგრაფია (ტფ. 1926), 4) ქართული სიგელთამცოდნეობა ანუ დიპლომატიკა (ტფ., 1926). სხვა წიგნები ელის გამოქვეყნებას. ამ წიგნებით ივანე ჯავახიშვილმა საფუძველი დაუდგა საქართველოს ისტორიის მეცნიერების დამხმარე დარგებს და ჩვენი ისტორიის წყაროთა მთელი მრავალფეროვანების შესწავლას. უჩვენა ამ წყაროების სიმდიდრე, მრავალმხრიობა, მნიშვნელობა და ფასი არა მარტო საქართველოს, არამედ მსოფლიო ისტორიის თვალსაზრისითაც. თუ როგორი იყო ავტორის ძირითადი ამოცანა, ეს განმარტებულია პირველი წიგნის შესავლის პირველსავე ფრაზაში: „ამ წიგნის მკითხველს უნდა ახსოვდეს, რომ ჩემი წადილი იყო შეძლებისდაგვარად გამომერკება, როგორც თვითთავი მემატინანისა და ისტორიკოსის პიროვნება, — თუ რა წრესა და მიმართულებას ეკუთვნოდა

სახელდობრ იგი, რა მსოფლმხედველობის და თვალსაზრისის კაცი იყო, — ისე აგრეთვე შემეტყო, რა მიზანი ჰქონდა და რა სწაღდა მას, როდესაც თავის თხზულების წერას შეუდგა. ამასთანავე ყოველთვის ვცდილობდი გამეგო, რა და რა და რამდენად სანდო წყაროები ჰქონდა თვითოეულს მათგანს და რა გზით და რა საშუალებით სურდათ და შესძლეს თავიანთი მიზნის განხორციელება? საქართველოს ისტორიის ერთი უმნიშვნელოვანესი წყაროს, სახელგანთქმული კრებულის „ქართლის ცხოვრების“, განხილვამ პროფ. ივ. ჯავახიშვილი მიიყვანა შემდეგ მეტად საგულისხმო დასკვნამდე: „ქართლის ცხოვრების განხილვის დროსაც უფრო გარეგანი კრიტიკა იყო გამეფებული. ვიდრე წყაროების არსებითი და ყოველმხრივი შესწავლა. მკვლევართ განსაკუთრებით ის აწუხებდათ თუ ვინ და როდის შეადგინა თვით კრებული და უცხოელ კრიტიკოსთა აზრის და საწინააღმდეგოდ უნდოდათ დაემტკიცებინათ რომ ქართლის ცხოვრების თითოეული ნაწილი თანამედროვის მიერ არის დაწერილი. სამწუხაროა რომ ჩვენში სრულებით შეგნებული არა აქვთ და არც ჰქონდათ, რომ თვითოეულ ძველ საისტორიო თხზულების განხილვის დროს მკვლევარს მარტო ავტორის თანამედროვეობა — კი არ უნდა ჰქონდეს გათვალისწინებული, არამედ მისი პიროვნებაც. განათლება, აზროვნება და მედასეობა. მისი წყაროების თვისება, ჟამთააღმწერლის წერის წესი და მეთოდები. საისტორიო ნაწარმოების ქრონოლოგიური განხილვა მხოლოდ თანამედროვეობის მხრივ მეტად მარტივი საშუალებაა იმიტომ რომ მემატიაზე და ჟამთააღმწერელი შეიძლება თანამედროვეც იყოს, მაგრამ თუ ამასთანავე მოთხრობილის თანადამხდური არ არის, ან თუ მისი მოამბე სარწმუნო თანადამხდური და თვით — მხილველი არ იყო, მის მოთხრობას დიდი ფასი და მნიშვნელობა არა აქვს. თანამედროვე მკვლევარმა ისიც უნდა იცოდეს, რომ აღმწერლის თვალსაზრისი, წოდება და მედასეობა საისტორიო მოთხრობაზე მოქმედებს“... (იქვე). აქ წარმოდგენილი თვალსაზრისით საქართველოს ისტორიის წყაროების შესწავლა პროფ. ივ. ჯავახიშვილის უდიდესი დამსახურებაა და ამაშივე ვპოვებთ ჩვენ საქართველოს ისტორიის მეცნიერული შესწავლის საძირკველსაც. მეორე ნიშანი, უაღრესად დამახასიათებელი ივანე ჯავახიშვილის მოღვაწეობისათვის, აგრეთვე უკვე მის პირველ ნაშრომსაც აღმოაჩნდა: რუსულ „საიმპერატორო“ უნივერსიტეტში შესრულებული და წარდგენილი გამოკვლევა ავტორმა პირველად ქართულად გამოაქვეყნა. ამაში გამოჩნდა ახალგაზრდა მკვლევარის ურყევი გადაწყვეტილება თავისი მეცნიერული კვლევა-ძიება უპირატესად ქართველი მშრომელი მასების ფართო წრეებისათვის გასაგებ ენაზე ეწარმოებინა, რათა, ერთი მხრით, საშუალება მიეცა ამ მასებისათვის დასწავებოდნენ თანამედროვე მეცნიერებას, ხოლო, მეორე მხრით, განემტკიცებინა შეგნება და ფაქტიური შესაძლებლობაც ქართულ ენაზე რთული მეცნიერული მუშაობის წარმოებისა. **ჯერ, კიდევ რევოლუცია**

მდე ივ. ჯავახიშვილი თავის უმთავრეს ნაშრომებს ქართულად აქვეყნებს, რითაც აკვირვებს და თავის წინააღმდეგ რაზმავს ძველი რუსეთის რეაქციონურს აკადემიურ წრეებს. ასეთი წიგნებია: „ქართველი ერის ისტორია“, I და II ტომები (ტფ., 1908, 1913, 1914 წწ.), „ქართული საისტორიო მწერლობა“ (1916), „საქართველოს ეკონომიური ისტორია“ (ტფ., 1907), „საქართველოს მეფე და მისი უფლების ისტორია“ (ტფ., 1904) და სხვა საეურნალგაზეთო წერილები და ნარკვევები.

ამ სულიკვეთებისა და შეგნების ნიადაგზე იბადება იდეა ქართული უნივერსიტეტისა და მის მოსამზადებლად წინასწარ ღონისძიებათა განხორციელების აუცილობლობის შესახებ. 1907 წ. პეტერბურგის უნივერსიტეტთან არსდება, ივანე ჯავახიშვილის თაოსნობით, ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრე, რომელიც შემდეგშია ივ. ჯავახიშვილის ხელმძღვანელობით მუშაობს და დიდ საქმეს აკეთებს ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ტერმინოლოგიის შესაქმნელად ქართულ ენაზე, თვით საკვლეო სამუშაოს გაშლისა და კადრების მომზადებისათვის აღნიშნულ დარგში. წრის მუშაობის ნაყოფი ბეჭდური სახითაც ქვეყნდება (ქართ. ბიბლიოგრაფია, სპეციალური სამეცნიერო კრებული). ივ. ჯავახიშვილისავე თაოსნობით, სპეციალურ ანკეტების საშუალებით, იკრიბება ცნობები როგორც რუსეთის, ისე საზღვარგარეთის უმაღლეს სასწავლებლებში მომუშავე და მოსწავლე ქართველების შესახებ, რომელთაც უნდა შეედგინათ მომავალი ქართული უნივერსიტეტის სათანადო კონტიგენტი. ამ საქმიანობამ მეფის პოლიტიკის დიდი ყურადღება მიიქცია თავის დროზე.

როცა ოქტომბრის დიდმა სოციალისტურმა რევოლუციამ დაამხო ძველი წესწყობილება და მეფის რუსეთის მიერ დაჩაგრულ ხალხებს ეროვნულ-კულტურული განვითარების სრული შესაძლებლობა მიანიჭა, შეიქმნა პირობები ქართული უნივერსიტეტის იდეის განხორციელებისათვისაც. პროფესორთა ჯრთი ჯგუფის მიერ / ივანე ჯავახიშვილის მეთაურობით, 1918 წ. დაარსებული ტფილისის ქართული კერძო უნივერსიტეტი, საბჭოთა ხელისუფლების ზრუნვითა და დახმარებით, ბრწყინვალე შედეგს აღწევს და საბჭოთა კავშირის ერთ-ერთ უძლიერეს უნივერსიტეტად იქცევა. უნივერსიტეტის 20 წლის-თავის იუბილემ, ეხლახან ზეიმით გადახდილმა, კიდევ უფრო თვალსაჩინო გახადა მისი დიდი როლი საბჭოთა საქართველოს კულტურულ ცხოვრებაში!

საქართველოს ისტორიულ ორიგინალურ წყაროებთან ერთად პროფ. ჯავახიშვილი ასევე კრიტიკულად სწავლობს უცხოურ წყაროებსაც და თვით ისტორიულ პროცესსაც საქართველოს მომიჯნავე ქვეყნებში. ამოდის რა იმ დებულებიდან რომ საქართველოს ისტორიის მეცნიერული შესწავლა შეუძლებელია მეზობელ ხალხთა და ქვეყნების ისტორიისაგან განცალკევებით. პრაქტიკულად ამ საქმეში პროფ. ჯავახიშვილის ხელს უწყობს ის გარემოება რომ ის სავსებით ჰფლობს ამ წყაროების

ენებს — ბერძნულს, ლათინურს, სომხურს, სპარსულსა და სირიულს. ამ-
რიგად აღმოცენდა, კერძოდ, ირანული და სომხური წყაროების კრიტიკა.
პირველი: — სპეციალურს საუნივერსიტეტო კურსში, ხოლო მეორე —
მეტად მნიშვნელოვან მონოგრაფიაში: „ძველი სომხური საისტორიო
მწერლობა, წ. I“ (ტფ., 1935).

ესოდენ ძლიერი წყაროთმცოდნეობითი ინტერესი და მასთან დაკავ-
შირებული კვლევა და დაუღალავი ძიება შეიქმნა იმის მიზეზი, რომ
პროფ. ივ. ჯავახიშვილმა აღმოაჩინა და ნაწილობრივ გამოაქვეყნა კი-
დევატ მანამდე უცნობი, პირველხარისხოვანი ძეგლები: 1) ანასეული
ქართლის ცხოვრება, უძველესი ნუსხა ამ ძეგლისა, 2) თამარ მეფის მესა-
მე ისტორიკოსი, ბასილი ეზოსმოდღარაძე, 3) ბერი ეგნატაშვილის მიერ
შედგენილი ქართლის ცხოვრების გაგრძელება, 4) ქართ. მწერლობის
უძველესი, ე. წ. ხანმეტი, ძეგლები, რომელთა აღმოჩენამ მთელი ეპო-
ქა შექმნა ქართულ კულტურის ისტორიაში და სხვ.

დააგროვა რა უზარმაზარი ფაქტობრივი ისტორიული მასალა, გაშუ-
ქებული ზემოთაღნიშნული ისტორიული კრიტიკით, ივ. ჯავახიშვილი
შეუდგა ქართველი ხალხის სოციალურ-პოლიტიკური, სამეურნეო
და კულტურული ისტორიის დამუშავებას წინასწარ მოფიქრებულის
მკაცრი მეცნიერული გეგმის თანახმად. ამ ქეშმარიტად განსაცვიფრე-
ბელი მუშაობის შედეგად პროფ. ივ. ჯავახიშვილმა გამოაქვეყნა შემ-
დეგი კაპიტალური ნაშრომები: 1) ქართველი ერის ისტორია, 3 ტომად,
2) ქართული სამართლის ისტორია, 3 წიგნად, 3) საქართველოს ეკო-
ნომიური ისტორია, 2 წიგნად, უკვე დაბეჭდილია და ამ დღეებში გამო-
ვა: 4) ქართული მუსიკის ისტორია და 5) ქართულ-ქართველურისა და
კავკასიურ ენების ნათესაობის პრობლემა. პროფ. ივ. ჯავახიშვილის
ინტეატივითა და ხელმძღვანელობით. უკანასკნელ წლებში შეგროვდა
უდიდესი და ძვირფასი მასალა ქართული ხელოვნობის ისტორიისათვის.

სპეციალურად უკვირდებოდა ივანე ჯავახიშვილი სოციალური ის-
ტორიის საკითხებს. 1905 წ. მან გამოაქვეყნა რუსულად საგულისხმო
მონოგრაფია „Политическое и социальное движение в Грузии в
XIX в.“ ეს გამოცემა შემდეგ მოსპო მეფის ცენზურამ. განსაკუთრებით
სწავლობს ივ. ჯავახიშვილი დემოკრატიულ მოძრაობას ძველ საქართვე-
ლოში, რასაც აგრეთვე სპეციალურ მონოგრაფიებს უძღვნის. კლასობ-
რივი ბრძოლის ისტორიის სფეროს ეკუთვნის მისი წიგნი „სოციალუ-
რი ბრძოლის ისტორია საქართველოში IX — XIII სს-ში“ (ტფ., 1936).
ანალოგიურ საკითხებს სწვდება ივ. ჯავახიშვილი მეზობელ ქვეყნების
ისტორიაშიაც (იხ., კერძოდ, მისი მეტად საგულისხმო წერილი „ერთი
გვერდი გლეხთა მოძრაობის ისტორიიდან ძველ სომხეთში“, ტფ. უნ. მო-
ამბე, ტ. II).

დიდ მუშაობას ეწეოდა და ეწევა პროფ. ივ. ჯავახიშვილი პედაგო-
გიურ სარბიელზე. რამდენიმე ათეულ კაცს, მის მოწაფეთა რიცხვიდან,
უკვე მოპოვებული აქვს პროფესორისა და დოცენტის წოდებები და

დოქტორისა და კანდიდატის ხარისხები. დიდი მუშაობა აქვს ჩატარებული. პროფ. ივანე ჯავახიშვილს ქართული სალიტერატურო ენისა და ორთოგრაფიის ნორმების დადგენისა და ქართული სამეცნიერო ტერმინოლოგიის შემუშავების დარგში. კერძოდ, სამხედრო ტერმინოლოგიაზე მუშაობისათვის მას საბჭ. კავშირის თავდაცვის სახ. კომისრისაგან მიღებული აქვს მადლობის სიგელი. დიდს მუშაობას ეწეოდა და ეწევა პროფ. ჯავახიშვილი დაინტერესებულ ორგანიზაციებისა და პირების კონსულტაციის დარგში. დიდი საქმიანობა ჩაატარა პროფ. ჯავახიშვილმა, როგორც საქ. საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების თემჯდომარემ და სხვა სამეცნიერო საზოგადოებათა აქტიურმა თანამშრომელმა.

შესანიშნავი, დიდი მუშაობა ჩაატარეს პროფ. ივ. ჯავახიშვილმა და, მისი ხელმძღვანელობით, მისმა თანამშრომლებმა შოთა რუსთაველის საიუბილეო გამოფენის მოსაწყობად, რამაც, როგორც ეს კარგად იციან მშრომლებმა, ბრწყინვალე შედეგი გამოიღო.

პროფ. ივ. ჯავახიშვილმა თავისი მოღვაწეობისათვის შესაფერისი სარბიელი მხოლოდ საბჭოთა საქართველოში ჰპოვა, საბჭოთა ხელისუფლებამ შეუქმნა მას ყველა პირობა თავისი დიდი ნიჭისა და ენერჯის ყოველმხრივი გაშლისათვის. დიადმა საბჭოთა ზალხმა დაუფასა ივანე ჯავახიშვილს ღვაწლი და ამაგი და აღჭურა იგი თავისი დიდი ნდობით: ამჟამად პროფ. ივ. ჯავახიშვილი არჩეულია საქართველოს სსრ-ის უმაღლეს საბჭოს დეპუტატად კომუნისტებისა და უპარტიოების სტალინური ბლოკის მიერ. მხცოვანი მეცნიერის დაუშრეტელს, ჯერ კიდევ ოდნავადაც შეუწელებელს ენერჯიას ეხლა ახალი ასპარეზი ეხსნება ჩვენი ძწორუპოვარი სამშობლოს სამსახურისათვის.